

המגרפה

"מגרפה היתה במקדש... ועשרה נקבים היו בה. כל אחד מוציא מאה מיני זמר: נמצאת כולה מוציאה אלף מיני זמר".

ובימי הטובה, כשביית המקדש
התנוסס בתפארת יהוד על תלו,
וקרנו הנרות בשבעת הקנים
והפציע סביב אור עליון בהלוי;
כהנים על דיוכן נשאו כפיהם
לברך את העם בברכת אהרן,
ולוים נענו כנגדם ונתנו
את קולם בנעימה אדירה מגרון -
נתלו אליהם הכנור והנבל,
התף, השופר, העוגב, החליל,
צלצלו צלצלי התרועה והשמע
והחצוצרה הריעה בגיל.

והיה שם כלי-זמר אחד שנקרא
מגרפה, על שום שגרף את הכל:
את קולו של כנור וקולו של אבוב
וקולו של עוגב וצלצל וכל קול;
וכשהיה המשורר משורר בגרון
ונגן המנגן על נימים בכליו,
היתה המגרפה משיבה כנגדם
בקול הד העולה ועונה מאליו;

וכך שָׁעֹר בָּהֶם הִתְחִילָה
 עֹנָה וּמְשַׁמַּעַת קוֹלָהּ הָעֶשֶׂר,
 לֹא הָיוּ מִבְחִינִים עוֹד בֵּין שִׁיר וְהִדּוּ,
 לֹא הָיוּ עוֹד יוֹדְעִים מִי מְשַׁמֵּעַ הַשִּׁיר;
 וְהָיוּ הַקּוֹלוֹת מְשַׁתְּפָכִים בְּשִׁמְחָה
 וְהָיוּ נִשְׁאִים וְעוֹלִים בְּרָמָה,
 וְהָיָה בָּם נִשְׁמָע מִדְּכִיוֹ שֶׁל הַיָּם
 וּמִקּוֹל נְסוּרוֹ שֶׁל גִּלְגַּל הַחֲמָה,
 וּמִשִּׁיחַ שִׁיחִים בְּגֹאֵן הַיַּרְדֵּן
 וּמִרְעֵשׁ אֲרוֹזֵי הַלְבָנוֹן בְּסוּפָה,
 וּמִשִּׁיחַ אֲרֵיָה בְּמִדְבַר יְהוּדָה
 וּמִשֶּׁשׁ הַכֶּנֶף שֶׁל יוֹנָה בְּעוּפָה.
 וְהָעַם הָעוֹמְדִים צְפוּפִים בְּעֹזְרָה -
 לְבָבָם מִתְרַחֵב כְּפֶתַחַּו שֶׁל אוֹלָם
 וְקוֹלָט אֶת הַשִּׁיר וְהִדּוּ וְאֵת הַד
 הַנִּגֵּן וְאֵת אֶלְף הַזִּמְרָה כָּלָם.
 וְכָלֵם מֵאֲזִיזִים, מִקְשִׁיכִים - וְסִפֵּק
 שׁוֹמְעִים וְסִפֵּק מְשַׁמֵּעִים אֶת הַקּוֹל.
 וְהַקּוֹל מִתְנַבֵּר וְעוֹלָה וְחֹזֵק,
 וְהַקּוֹל מֵאֶחָד וּמֵיחָד אֶת הַכָּל:
 כָּל אֶחָד בּוֹ שׁוֹמֵעַ אֶת שִׁיר הַקֹּהֵל,
 כָּל אֶחָד מֵאֲזִין בּוֹ אֶת שִׁיר הָאָמָה,
 הָאוֹזֵר אֶת הַכָּל בְּאִכְנוֹת שֶׁל זְמֶרָה
 וְחוֹפֵף עַל הַכָּל כְּחֹפֶה רְקוּמָה;

כל אחד בו שומע את שיר היחיד,
כל אחד מאזין ומקשיב בו שירו
היוצא מלבבו, מנפשו, ממאדו,
מתננו בקרבו, בעצמו, בבשרו.

וביום הצרה, כשבא האויב
והפית חרב וגשרך על תלו,
וכבו הנרות בשבעת הקנים
והועם אור עליון ועשן האפילו;
וכהן הגדול עם פרחי כהנה
זרקו למרום מפתחות ההיכל,
וירדו לים מדוכן השירה
וקפצו אל האש והיו למאכל -
ושרפו עמהם כנורות וגבלים,
שופרות ותפים, עוגבים, חלילים,
נשתתקו צלצלי התרועה והשמע
ובחצוצרות נחנקו הצלילים.

ואולם כלי-הזמר שהוא שוקרא
מגרפה - הוא בלבד לא נגרף עם הכל.
ובשעה שנדם קול כנור ואבוב,
חצוצרה ועוגב וצלצל וכל קול,
ואצבעות המנן דלקו כנורות
תקועים בין מיתר ומיתר על פליו -

הָיָה הַדּוֹמָרָה מְתַנֵּן מֵעֲצָמוֹ
 וְעוֹלָה וְעוֹנָה וּמְקוֹנֵן מֵאֵלֶיךָ.
 וְהָיָה הַקּוֹלֹת מִשְׁתַּפְּכִים בְּבִכָּה
 וְהָיָה נִשְׁאִים וְעוֹלִים בְּרָמָה,
 וְהָיָה מִשְׁתַּקִּים אֶת דְּכִיּוֹ שֶׁל הַיָּם
 וְאֶת קוֹל נְסוּרֵי שֶׁל גִּלְגֵּל הַחֲמָה,
 וְהָיָה מִפְּכִים כְּגִלֵּי הַיָּרְדֵּן,
 רוֹעֲשִׁים כְּאֲרוֹי הַלְּבָנוֹן בְּסוּפָה,
 שׁוֹאֲגִים כְּאֲרִיָּה בְּמִדְבַּר יְהוּדָה
 וְהוֹמִים כִּיּוֹנָה שְׂכוּלָה וְרִדּוּפָה.

וְעִכְשָׁיו כְּשֶׁאֲנִי נוֹשָׂאִים אֶת עֵינֵינוּ
 וְרוֹאִים אֵיךְ כָּל עִיר עַל תֵּלָה בְּנוֹיָה
 וְעִירֵנוּ מִשְׁפָּלָה, כְּפָרֵינוּ בְּפִחָד
 וּכְנִסְתֵּי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָה דְּוִיָּה;
 הָעָם בְּגִלּוֹת, מְסוּרִים וּמְפֹרָדִים
 וְשִׁסּוּי וּבִזּוּי וְיִשְׁבֵּב בֵּין אֲזִיכִיּוֹ,
 וְאַחֲרֵינוּ בְּצָרָה, מֵהֶם הֶרְוִיגִים
 וּמֵהֶם אֲסוּרִים תְּתוּגִים לְרָעָב,
 וּמֵהֶם נִרְדָּפִים עַל צָוָאר וּבָאִים
 וְדוֹפְקִים – וְהַשְׁעָר סָגוּר וּמְסֻגָּר,
 הַמִּשְׁתַּח מְסוּר בְּיַד עַם לֹעֵז,
 וְהָאֲדָמָה שְׂכוּיָה בְּיַד בְּנוֹ-הַגֵּר,
 וְאַנְחָנוּ בּוֹכִים – מִתְעוֹרָר שׁוֹב הַהָד
 בְּמִגְרָפָה וְנוֹתֵן אֶת קוֹלֵי בְּקִינָה.

וְשׂוֹאֵג הָאָרֶזֶה בְּמִדְבַּר יְהוּדָה
וְסוֹפֶקֶת כָּנָף אֶל כָּנָף הַיּוֹנָה
וְבוֹכִים כְּנָגְדָם הַשָּׁמַיִם, הָאָרֶץ,
חֲמָה וּלְבָנָה, כּוֹכָבִים, מְזֻלוֹת.

וְאוֹלָם כְּשֶׁאֲנוּ קָמִים מֵעֶפֶר
וְנִשְׁאֵאִים אֶת כְּפִינוּ רַכּוֹת-מִתִּיבֻלוֹת
וְעוֹשִׂים עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה וּבַכָּרִם,
בְּבֵית, בְּרֶפֶת, בְּלוּל, בְּגֵדֵר,
וְשָׂרִים הַמְשׁוֹר, הַטְּרַקטוֹר, הַקּוֹמֵבֶקֶן,
וּמְכִים הַמְכוּשׁ, הַפְּטִישׁ, הַמַּעְדֵּר -
מִתְעוֹרֵר לְקִרְאָתָם הַהֵד בְּמִגְרָפָה
וְעוֹנָה כְּנָגְדָם בְּקוֹלוֹ הָעֶשֶׂר,
כְּבִיּוֹם שְׁעוֹנָה לִפְתּוֹן עַל דּוֹכָן,
לְלוֹהִים הַשָּׂרִים וְנוֹגִים בְּכָלִי שִׁיר;
וְקוֹלוֹת שְׁעָלוֹ בּוֹדְדִים וְדָלִים -
מִתְנַבְּרִים, מִתְחַבְּרִים וְעוֹלִים בְּרִמָּה,
וְעוֹנָה כְּנָגְדָם גַּם הֵיכָן בְּדִכּוֹ
וְנִשְׁכַּח נְסוּרוֹ שֶׁל גִּלְגָּל הַחֲמָה,
וְעוֹבְרָה הַשִּׁירָה אֶת גְּדוֹת הַיַּרְדֵּן
וְעוֹבְרָה עַל רֹחוֹת הַלְכָנוֹן בְּסוּפָה,
וְשׂוֹאֵג הָאָרֶזֶה בְּמִדְבַּר יְהוּדָה
וּפּוֹרְשָׁה הַיּוֹנָה הַכָּנָף לְמַעֲסָה,
וְעוֹנִים לְקִרְאָתָם הַשָּׁמַיִם, הָאָרֶץ,
נְרִיזִים כְּנָגְדָם כּוֹכָבִים, מְזֻלוֹת.

וְאֶשְׂרֵי הַזֹּכָה לְעוֹרֵר אֶת הַהֵד
וְאֶשְׂרֵי הַזֹּכָה לְעוֹרֵר הַקּוֹלוֹת.
וְאֶשְׂרֵי הַזֹּכָה בְּתַמִּים וּמוֹכֵן
גַּם לְקַרֵּעַ הַלֵּב כְּפִתְחוֹ שֶׁל אֱלֹהִים.
הוּא יִזְכֶּה וְיִשְׁמַע אֶת הַהֵד וְקוֹלוֹ
וְיִשְׁמַע גַּם אֶת אֶלֶף הַזֶּמֶר בָּלֵם.